

1390

Canta (PI 3)

(ALDC, IX, 1994. *Canta* [PI 3])

(Hem ampliat la xarxa de respostes amb la desinència $[-\text{ə}]$, $[-\text{a}]$ amb formes verbals de *arriba*, *aplega* [ALDC, IX, mapa 2067].)

La *-a* final de CANTAT, tercera persona del present d'indicatiu de CANTARE, en època preliterària es va tancar en $[-\text{e}]$, *cant[e]*, probablement per trobar-se travada per la *-t* final que en una part de la península Ibèrica es va mantenir més temps (cf. Rasico, 1982: 95, n. 276); aquesta articulació s'ha conservat en cat. occ., tret dels parlars ribagorçans i lliterans, on s'usa $[-\text{a}]$ per continuïtat d'àrea lingüística i en val. central i meridional probablement pel contacte antic amb l'aragonès com a conseqüència de la colonització del s. XIII. A més aquesta $[-\text{e}]$ va mudar-se en la neutra $[-\text{ə}]$ en cat. or. peninsular, quan va tenir lloc la neutralització d'aquest fonema, que a les Balears ja va arribar amb

aquest canvi, mentre que en alg. es va mudar en $[-\text{a}]$ d'acord amb un canvi sistemàtic aplicat a les antigues vocals neutres pel contacte amb el sard.

S'han donat algunes realitzacions de les vocals finals $[-\text{e}]$ i $[-\text{a}]$: *cant[e]* coneix una var. mitjana, *cant[ɛ]* 25, 133, oberta, *cant[ɛ]* 145, o de tancament en $[-\text{i}]$, *cant[i]* 96 ("mir[i] visc" 'mira guenyo' 96); d'altra banda, la vocal $[-\text{a}]$ es realitza com a vocal palatal (*cant[ɶ]* 147) o com a vocal central més oberta que $[\text{ə}]$ (*cant[ɐ]* 109, 184).

La forma normativa és el tipus *canta* (model *porta*), des del *DOrt*, 1917, que acull la *GIEC* (pàg. 276); l'estàndard oral considera *cante* (parlars nord-occidentals) forma pròpia d'àmbit restringit (*PEOLC Morfologia*, pàg. 25).

